

**AVOKADO YETİŞTİRİCİLİĞİ Eİ
KİTABI**

ANTALYA

Süleyman Bayram

BATEM Üretim ve İşletme Bölüm Başkanı

Akdeniz bölgesinde ticari yetiştiriciliği yapılan birçok bitki türünün pazarlanmasında, bazı dönemlerde ekonomik nedenlerden dolayı sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunların çözümü için avokadonun ticari yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, önemli bir alternatif olarak düşünülmelidir.

Dünya’da avokado sınırlı alanlarda yetiştirildiği ve önemli bir besin değerine sahip olduğu için yüksek fiyatla alıcı bulması, bu düşünceyi destekleyen en önemli neden olarak gösterilmektedir.

Ülkemizin Avrupa’da ki tüketim pazarlarına yakınlığı ve avokado yetiştirilebilecek uygun ekolojik alanların varlığı, çok önemli avantajlar sağlamaktadır.

Avokadonun pazarlanmasında, ticari değeri olan çeşitlerin seçilmesi ve üretilmesi için Antalya **Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM)**’de uzun yıllardan beri devam eden çalışmalar yapılmıştır.

***Türkiye’de Avokado Yerini Buldu;
Akdeniz Sahil Kuşağı!***

Neden Avokado Yetiştirmeliyiz?

Avokadonun tüketimi, çok sayıda diyetisyen ve uzman tarafından tavsiye edilmektedir. Ayrıca, sağlık üzerinde olumlu etkisi olan besinler için söylenen '**fonksiyonel gıda**' olarak kabul edilmektedir. 100 gramda yaklaşık 167 kalori ile mükemmel bir enerji kaynağıdır. Yağ içeriğinin dörtte üçünden fazlası kandaki kolesterolü düşürücü etkisi olan doymamış yağ asidinden (çoğunlukla oleik asit) oluşmaktadır.

Avokado meyvesi, antioksidan vitaminler olarak bilinen A, C ve E vitaminlerince oldukça zengindir. Bu vitaminler kandaki düşük yoğunluktaki lipoproteinlerin (LDL) oksidasyonunu azaltarak kalp hastalıklarını azaltmada olumlu rol oynamaktadır. Ayrıca, meyve yüksek çözülebilir lif içeriğine sahiptir.

Avokadonun meyve eti diğer meyvelerden proteince daha zengindir. Ancak et, süt ve bakliyat ile karşılaştırıldığında onlardan daha az protein içeriğine sahiptir. Meyve etinde, bütün temel asitler bulunmaktadır. Avokado meyve eti fizyolojisi demir bakımından oldukça zengindir.

Avokadonun gıda endüstrisinde tüketilmesinin yanında yağ içeriklerinden dolayı, kozmetik endüstrisinde de kullanılmaktadır. İtalya ve Fransa'da avokado yağı çok fazla ilgi çekmektedir. Avokado yağından güneş koruyucu ve güzellik kremleri, sağlık sabunları ve kozmetik içerikli şampuanlar yapılmaktadır.

Cildi güzelleştirmek, yumuşaklık ve canlılık vermek, özellikle kuru ciltlerin kaybettikleri nem kazandırmak için avokado maskeleri evde bile basit bir şekilde yapılabilmektedir.

Avokado Yağı, Vücudu Gençleştiriyor!

Avokado Neden Sağlıklı Bir Besin?

- Avokado içerdiği doymamış yağ asitleri ile kanda kolesterolün yükselmesini önler, dolayısıyla kalp ve damar hastalıkları için en iyi ilaçtır.
- Avokado, vücutta toksit maddeleri yok eder. Böylece, yaşlanma sürecini yavaşlatarak hastalıkları önlemede etkin rol oynamaktadır.
- Avokadonun içeriğinde bulunan protein, mineral madde (özellikle potasyum ve magnezyum) ve vitaminler aracılığı ile küçük çocukların ve hamile kadınların dengeli ve sağlıklı beslenmesinde önemli rol oynamaktadır.
- Avokado, vücudun gençleşmesi, hücrelerin yenilenmesi ve canlılığı ile kalp, böbrek ve kasların sağlığı içinde önemli bir besindir.
- Avokado, insanlarda üreme sisteminin ve organlarının daha iyi çalışmasını sağlamaktadır.
- Avokado, vücudun karbonhidrat, protein ve yağ metabolizmasında düzenleyici olarak görev yapmaktadır.

**Avokadoyu Üretirsen Gelirin,
Tüketirsen Sağlığın Artar!**

Yıllık Bakım İşleri

Ocak

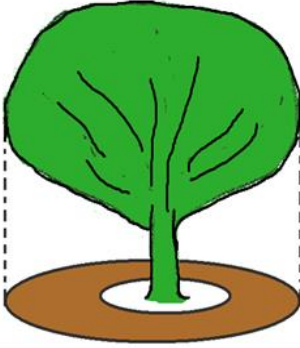
Kış aylarında soğuk, rüzgârlı ve yağmurlu geçen günlerde dal kırılmaları, ağaç devrilmeleri ve don zararı çok fazla görülmektedir.

Rüzgâr zararını önlemek için fidan aşamasından başlamak üzere ağaçlara düzgün bir şekil verilmeli, bahçe kurumundan önce hâkim rüzgârların yönüne göre rüzgârkıranların tesisi yapılmalı, genç ağaçlar yanına herak dikilip pamuk iplerle bağlanmalı ve kışa girmeden hazırlıklar yapılmış olmalıdır.

Don zararına karşı gövde sarımalı, güney tarafı açık kalacak şekilde etrafı çuval, bitki artıkları veya değişik örtü malzemeleri ile kapatılmalıdır. Bahçede muhtemel don olayının yaşanacağı gecelerde, odun, talaş ve lastik yakılmalı veya yağmurla sistemi ile kısa süreli sisleme yapılmalıdır. Eğer don olayı gerçekleşmişse, herhangi bir uygulama yapılmadan havaların ısınması baklenmelidir.

Ocak ayı içinde bazı çeşitlerde meyve hasadı yapılmalıdır. Bu dönemde hasat edilebilecek çeşitler ise, Zutano, Ettinger, Bacon gibi çeşitlerdir.

Şubat

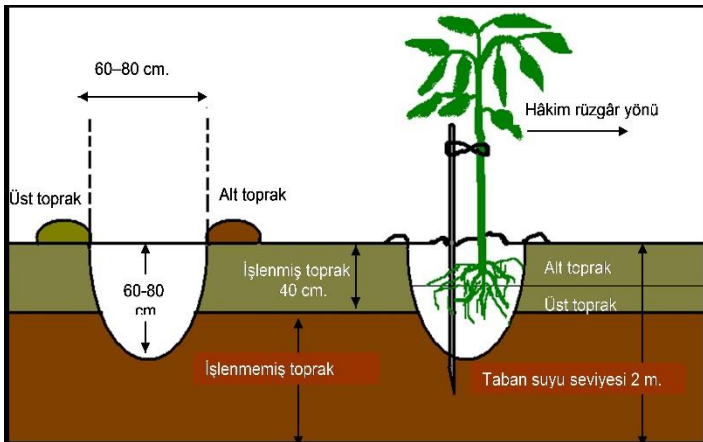
Bu ay içinde soğuk, rüzgârlı ve yağmurlu geçen günlerde dal kırılmaları, ağaç devrilmeleri ve don zararı görülürse, Ocak ayında bahsedilen bakım konuları dikkate alınmalıdır.

Şubat ayı içinde bazı çeşitlerde meyve hasadı yapılmalıdır. Bu dönemde hasat edilebilecek çeşitler ise, Pinkerton, Wurtz, Fuerte gibi çeşitlerdir.

Bu dönemde, ağacın toplam azot ihtiyacının 2/3 ü azotlu gübrelere birlikte verilmelidir. Azotlu gübreleme; taç izdüşümüne çukurlar açılarak, içerisine azotlu gübreler konularak ve üzeri kapatılarak yapılmalıdır.

Mart

Mart ayı içinde yeni bahçe tesisleri yapılacaksa, araziye fidan dikimleri yapılmalıdır.

Araziye dikilen fidanlar yaz aylarında yüksek sıcaklık zararından korunmalıdır. Bunun için taç teşekkülünün olduğu ve yaprakların gövdeyi korumaya başladığı, dikimden sonraki 2-3 yıl boyunca gölge materyalleri ile ağaçlar korunmalıdır. Yeni tesis edilen bahçelere damla sulama sistemleri kullanılmalıdır.

Budamadan önce

Budamadan sonra

Kışın don zararına uğramış ağaçlar, havaların ısınmaya başladığı bu döneme kadar budanmamalı, don zararının etkisinin tamamen ortaya çıkması beklenilmelidir. Daha sonra don zararının etkisi ile kuruyan noktadan geriye doğru 10-15 cm'lik kısmın aşağısından budamalar yapılmalıdır. Budama yapılan yerlere aşı macunu sürülmeli, ağacı güneş yanıklığından korumak için gövde sönmüş kireçle badana yapılmalı veya kâğıtla sarılmalıdır.

Budamadan önce

Budamadan sonra

Verime yatmış ağaçlarda ise dik büyüyen, gölgeme yapan, sıklık veren ve havalanmaya engel olan, birbiri üstüne gelen ve yere değen dallar alınmalıdır. Ayrıca, don zararı, rüzgar, meyve yükü ve budama eksikliğinden dolayı, kurumuş ve kırılmış dallarda alınmalı, kesilen yerlere aşı macunu sürülmelidir.

Mart ayı içinde bazı çeşitlerde meyve hasadı yapılmalıdır. Bu dönemde hasat edilebilecek çeşitler ise, Wurtz, Edranol, Fuerte gibi çeşitlerdir.

Nisan

Budamadan önce

Budamadan sonra

Nisan ayında çiçeklenme dönemi olduğu için ağaçlara herhangi bir uygulama yapılamamaktadır. Ancak, bu dönemde fidan yetiştiriciliği için çöğürler aşılabilen ve genellikle kalem aşılı uygulanmaktadır. Bahçede ot mücadelesi yapılmalıdır.

Ayrıca, bu dönemde yeni dikilen ve verime yatmamış ağaçlarda uygun bir terbiye sistemi verilerek budanmalıdır.

Nisan ayı içinde bazı çeşitlerde meyve hasadı yapılmalıdır. Bu dönemde hasat edilebilecek çeşitler ise, Hass, Wurtz, Edranol, Fuerte gibi çeşitlerdir. Hasat yapılacaksa, çiçeklenme döneminden önce veya sonra hasat yapılmalıdır.

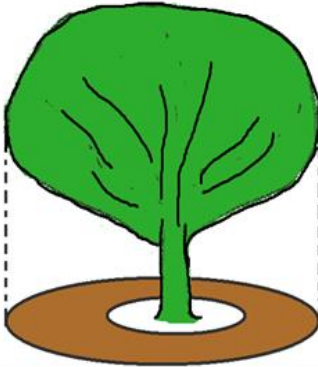
Mayıs

Salma sulama

Damla sulama

Avokado ağaçlarının yıllık su ihtiyaçlarının yarısına yakını kış yağışlarından temin edilirken, yağışın çok fazla olmadığı yaz aylarında ise gereken su sulama ile sağlanmalıdır. Sulama sistemi olarak son yıllarda damla sulama sistemi kullanılmaktadır.

Sulama suyunun kalitesi çok önemlidir. Sulama suyunun kireçli, tuzlu ve temiz olmaması çok büyük bir problem olarak ortaya çıkmaktadır. Yeraltı suları kullanıldığında ise suyun analiz edilmesi çok önemli olmaktadır.

Şubat ayında verilen azotun devamı olarak, bu dönemde geriye kalan 1/3'ü verilmelidir. Azotlu gübreler, demir eksikliği olan topraklarda demir şelatlı gübrelere birlikte verilmeli ve açılan çukurlara konularak üzeri kapatılmalıdır. Ayrıca, son zamanlarda gübrelere bir kısmı damla sulama yöntemiyle de verilebilmektedir.

Mayıs ayı içinde bazı çeşitlerde meyve hasadı yapılmalıdır. Bu dönemde hasat edilebilecek çeşitler ise, Hass, Edranol, ve Fuerte gibi çeşitlerdir. Hasat yapılacaksa, çiçeklenme döneminden önce veya sonra hasat yapılmalıdır.

Haziran

Bu ay içerisinde eksikliği tespit edilen çinko ve mangan gibi bitki besin elementleri yapraktan verilmelidir. Ayrıca, sulamaya devam edilmez. Sulama aralıkları ve süresi hava sıcaklığına göre ayarlanmalıdır. Hass çeşidi hasat edilebilir.

Temmuz-Ağustos

Temmuz ve Ağustos ayları boyunca sulama aralıklarını ve süresine dikkat ederek, sulama yapılmalıdır. Sulama zamanı olarak sabah erken veya akşamüstü tercih edilmelidir.

Bu dönemde herhangi bir uygulama yapılamamalıdır.

Eylül-Ekim

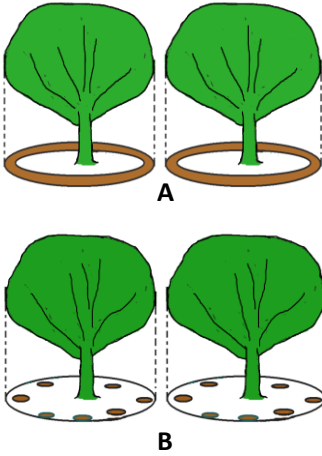

Bu dönemde fidan yetiştiriciliği için çöğür anaç olarak kullanılan avokado çeşitlerinin (Topa Topa, Mexicola ve Duke gibi) meyvelerinden tohumlar çıkarılır ve ekimi yapılır. Ayrıca, gerekli kalınlığa gelmiş çöğürlerde göz aşıları da yapılabilmektedir.

Eylül ayında ve gerekirse ekim ayında sulama aralıklarını ve süresine dikkat ederek, sulama yapılmalıdır. Sulama zamanı olarak sabah erken veya akşamüstü tercih edilmelidir.

Kasım-Aralık

Bu dönemde fosforlu ve potasyumlu gübreler verilmelidir. Fosforlu ve potasyumlu gübreler taç izdüşümü etrafına açılan şerit şeklinde (A) veya açılan çukurlara (B) konularak üzeri kapatılmalıdır.

Kasım-Aralık ayları içinde bazı çeşitlerde meyve hasadı yapılmalıdır. Bu dönemde hasat edilebilecek çeşitler ise, Zutano, Bacon, Ettinger gibi çeşitlerdir.

Örnek Bahçe Tesisi

Fuerte	Hass	Fuerte	Hass	Fuerte	Hass
Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon
Hass	Bacon	Hass	Bacon	Hass	Bacon
Fuerte	Hass	Fuerte	Hass	Fuerte	Hass
Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon
Hass	Bacon	Hass	Bacon	Hass	Bacon
Fuerte	Hass	Fuerte	Hass	Fuerte	Hass
Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon
Hass	Bacon	Hass	Bacon	Hass	Bacon
Fuerte	Hass	Fuerte	Hass	Fuerte	Hass
Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon
Hass	Bacon	Hass	Bacon	Hass	Bacon
Fuerte	Hass	Fuerte	Hass	Fuerte	Hass
Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon
Hass	Bacon	Hass	Bacon	Hass	Bacon
Fuerte	Hass	Fuerte	Hass	Fuerte	Hass
Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon	Fuerte	Bacon
Hass	Bacon	Hass	Bacon	Hass	Bacon

BAEM

